

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 113/2023-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **RONCOR, a. s.**, Moravské Lieskové 26, IČO 36 323 608, zastúpenej advokátskou kanceláriou Hronček & Partners, s. r. o., Kálov 1, Žilina, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Róbert Hronček, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S 65/2022-363 z 2. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a súčasne jej priznať primerané finančné zadost'učinenie 500 000 eur a náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že správnu žalobou doručenou krajskému súdu 15. marca 2022 sa sťažovateľka domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaný“) č. 100069141/2022 z 13. januára 2022, ktorým bolo potvrdené prvostupňové rozhodnutie Úradu pre vybrané hospodárske subjekty č. 101767722/2021 z 21. septembra 2021 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) o vyrubení rozdielu na dani vyberanej zrážkou za zdaňovacie obdobie 2016 v sume 39 996,33 eur podľa

§ 68 ods. 5 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“).

3. Spolu so správnu žalobou podala sťažovateľka aj návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe podľa § 185 písm. a) Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“), ktorý odôvodnila tým, že okamžitým výkonom rozhodnutia jej hrozí závažná hospodárska škoda a iné nenapraviteľné následky s ohľadom na samotnú sumu vyrubenej rozdielu na dani. S totožnou právnou argumentáciou bol sťažovateľke vyrubenej rozdiel dane iným rozhodnutím aj za zdaňovacie obdobie roku 2015 v sume 170 036,84 eur. Súčasne jej uvedenie v zozname dlžníkov bude mať automaticky za následok, že u svojich obchodných partnerov bude vnímaná ako subjekt nedôveryhodný a rizikový, čo bude mať tiež dopad na schopnosť rozvíjať svoju obchodnú činnosť. Poukázala na ďalšie nepriaznivé následky, ktoré jej hrozia v dôsledku okamžitého výkonu rozhodnutia a nepriznania odkladného účinku správnej žalobe (zablokovanie bankových účtov a zadržanie všetkých finančných prostriedkov, strata platobnej schopnosti voči dodávateľom, zabezpečovacie úkony, ktoré obmedzia právo sťažovateľky disponovať s jej majetkom, vznik ďalších nákladov, ako sú poplatky, pokuty, úroky z omeškania a iných nákladov daňovej exekúcie), ktoré budú viesť k nútenému ukončeniu jej podnikateľskej činnosti a k vyhláseniu konkurzu, keďže nebude schopná ďalej plniť svoje záväzky. Suma dorubenej zrážkovej dane spolu s ďalšími záväzkami sťažovateľky totiž presahuje hodnotu jej obchodného majetku. Z ekonomických údajov podložených účtovnou evidenciou a účtovnými závierkami a ďalšími ekonomickými dokladmi v prílohe žaloby vyplýva, že sťažovateľka objektívne nedisponuje finančnými prostriedkami na zaplatenie dorubenej dane. Uvedenú skutočnosť preukazovala aj ekonomickou analýzou vypracovanou obchodnou spoločnosťou [REDAKOVANÉ] s. r. o., z ktorej vyplýva jednoznačný záver, že vymáhanie daňovej pohľadávky bude mať fatálne následky na jej podnikateľskú činnosť. Uviedla, že verejný záujem by v prípade priznania odkladného účinku správnej žalobe mohol byť ohrozený, len ak by vykonávala úkony smerujúce k zbaveniu svojho majetku alebo jeho znehodnoteniu, čo sa však nedeje.

4. Napadnutým uznesením krajský súd podľa § 188 SSP zamietol návrh sťažovateľky na priznanie odkladného účinku správnej žalobe. Zdôraznil, že žalobca musí zákonné dôvody hrozby podľa § 185 SSP nielen tvrdiť, ale správne mu súdu musí aj preukázať, že nepriznanie odkladného účinku správnej žalobe je spôsobilé reálne privodiť závažnú ujmu, hospodársku či finančnú škodu, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok. Podľa názoru krajského súdu sťažovateľka svoje tvrdenia o hrozbe závažných následkov spojených s výkonom preskúmaného rozhodnutia žiadnym spôsobom nepreukázala. Dokument predložený sťažovateľkou označený ako „*Posúdenie vplyvu záväzku voči Finančnej správe Slovenskej republiky na spoločnosť RONCOR. a. s.*“, ktorý mal byť vypracovaný spoločnosťou [REDAKOVANÉ] s. r. o., nepovažoval súd za stanovisko odborne spôsobilej osoby ani za znalecký posudok, keďže neobsahoval znaleckú doložku, pričom nebol podpísaný ani predmetnou spoločnosťou, ale len konateľom sťažovateľky. Ďalšie tvrdenia sťažovateľky vyhodnotil konajúci súd ako ničím nepodložené domnienky a v kontexte aktuálnej majetkovej a finančnej situácie sťažovateľky preukázanej na základe predložených dokladov a sumy dorubenej dane ako neodôvodňujúce priznanie odkladného účinku správnej žalobe. V konkrétnom prípade sťažovateľky považoval priznanie odkladného účinku za odporujúce verejnému záujmu na včasnom a riadnom výbere daní, pretože existuje reálna hrozba, že v prípade priznania odkladného účinku a prípadnom zamietnutí žaloby nebude z dôvodu nepriaznivej

finančnej situácie sťažovateľky daňový nedoplatok riadne zaplatený. V tejto súvislosti krajský súd poukázal na rozporné tvrdenia sťažovateľky obsiahnuté v jej návrhu, keď sťažovateľka na jednom mieste tvrdí, že má záujem ďalej pokračovať vo svojej podnikateľskej činnosti a riadne si plniť svoje záväzky, pričom na inom mieste uvádza, že splnením uloženej povinnosti dôjde vo veľmi krátkom čase k ukončeniu podnikania a k jej zániku.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka nasmerovala svoju ústavnú sťažnosť proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktoré označuje za „*arbitrárne a zjavne neodôvodnené*“, pričom po opise skutkového stavu namieta, že:

- a) krajský súd sa zjavne nedostatočne alebo vôbec nezaoberal jej tvrdeniami a relevantnými dôkazmi, ktoré preukazovali jej ekonomický stav. Vôbec pritom neprihliadol na predloženú analýzu vypracovanú spoločnosťou ██████████ s. r. o., ktorú mal podľa sťažovateľky vyhodnotiť a posúdiť vo vzájomnej súvislosti s ďalšími predloženými dôkazmi;
- b) napriek splneniu zákonných predpokladov krajský súd neposkytol sťažovateľke právne garantovanú ochranu pred výkonom rozhodnutia žalovaného o vyrubení rozdielu na dani, preto jej reálne hrozí definitívne ukončenie podnikateľskej činnosti a následne zánik. Hrozba úpadku ako priamy následok výkonu napadnutého rozhodnutia pritom predstavuje podľa sťažovateľky dostačujúci dôvod na konštatovanie hrozby závažnej ujmy, ktorá nie je len hypotetická, ale s ohľadom na preukázanú aktuálnu majetkovú situáciu sťažovateľky je reálna;
- c) konajúci súd by mal pri rozhodovaní o návrhu na priznanie odkladného účinku vyhodnotiť otázku dôvodnosti správnej žaloby, čo sa v danom prípade nestalo. V tejto súvislosti zdôrazňuje, že už boli vydané rozhodnutia v prospech daňových subjektov, t. j. bola konštatovaná nezákonnosť rozhodnutí finančných orgánov o aplikácii farmaceutickej zrážkovej dane na bežný obchodný styk pri kúpe a predaji tovaru;
- d) napadnutým uznesením krajský súd v podstate prejedikoval rozhodnutie vo veci samej v neprospech sťažovateľky;
- e) záver krajského súdu o rozpore priznania odkladného účinku správnej žalobe s verejným záujmom považuje za hrubo odporujúci inštitútu odkladného účinku podľa § 185 SSP, keďže prijatím tohto názoru by nikdy nebolo možné odložiť výkon takýchto správnu žalobou napadnutých rozhodnutí z dôvodu, že výber daní bude vždy verejným záujmom. Priznanie odkladného účinku správnej žalobe by odporovalo verejnému záujmu len v prípade, ak by sa vedome a účelovo zbavovala svojho majetku, čo sa však nedeje. Opätovne zdôrazňuje, že sa nechce vyhnúť splneniu svojej daňovej povinnosti, ale jej úmyslom je zabrániť svojej likvidácii;
- f) s poukazom na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov rozhodol krajský súd v jej veci odchylné od zaužívanej rozhodovacej praxe, čím porušil princíp legitímnych očakávaní;
- g) nepriznaním odkladného účinku správnej žalobe, a tak vystavením sťažovateľky právnym následkom napadnutých rozhodnutí, ktoré jej spôsobia značnú finančnú škodu, došlo tiež k porušeniu jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namiatané porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľky na priznanie odkladného účinku správnej žalobe, ktoré považuje za nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné.

III.1. K namiatanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy:

7. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (I. ÚS 31/05) a v zásade nemá právomoc preskúmavať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Kompetenciou ústavného súdu je v prípadoch napadnutia rozhodnutí všeobecných súdov kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem a postupu, ktorý im predchádzal, so základnými právami. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (IV. ÚS 43/04).

8. Ústavný súd žiadne z takýchto pochybení v prerokúvanej veci sťažovateľky nezistil a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné.

9. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04).

10. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti opakovane pripomína, že rozhodnutie o priznaní alebo nepriznaní odkladného účinku správnej žalobe podľa § 185 SSP je svojou podstatou dočasným rozhodnutím, nie je rozhodnutím vo veci samej a následky z neho plynúce nie sú konečné a nezmeniteľné (m. m. III. ÚS 468/2018, I. ÚS 158/2020, I. ÚS 135/2022). Posúdenie splnenia podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žaloby je zásadne vecou konajúceho správneho súdu, pričom k prieskumu reálnej existencie týchto podmienok nie je ústavný súd oprávnený. Podstatou prieskumu tohto rozhodnutia tak môže byť len obmedzený test ústavnosti, t. j. posúdenie, či má rozhodnutie o (ne)priznaní odkladného účinku zákonný podklad, či bolo vydané príslušným orgánom a taktiež či nie je prejavom svojvôle, najmä či je náležite odôvodnené (m. m. I. ÚS 346/2017).

11. Keďže aj v konaní o priznaní odkladného účinku správnej žalobe musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu (napr. I. ÚS 295/2021), ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zameril na posúdenie, či krajský súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody zamietnutia návrhu sťažovateľky na priznanie odkladného účinku.

12. Inštitút odkladného účinku správnej žaloby je koncipovaný predovšetkým ako dočasná procesná ochrana žalobcu pred okamžitým výkonom pre neho nepriaznivého rozhodnutia alebo opatrenia orgánu verejnej správy, ak sú na to splnené zákonom vyžadované podmienky. Ide teda o výnimočný inštitút, ktorého účelom je ochrániť adresáta verejnej správy pred prípadnými neodstrániteľnými negatívnymi následkami aktov verejnej správy.

13. Ťažiskom sťažostnej argumentácie je námietka sťažovateľky o nedostatočnom a arbitrárnom odôvodnení napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý sa podľa jej názoru náležite nezaoberal tvrdeniami a predloženými dôkazmi preukazujúcimi, že výkonom preskúmaného rozhodnutia žalovaného dôjde k značnej finančnej a hospodárskej škode nevyhnutne smerujúcej k ukončeniu jej podnikateľskej činnosti.

14. Po oboznámení sa s dôvodmi napadnutého uznesenia a posúdení sťažovateľkiných námietok ústavný súd zastáva názor, že krajský súd sa pri rozhodovaní nedopustil svojvôle, pretože vychádzal z relevantných ustanovení Správneho súdneho poriadku regulujúcich priznanie odkladného účinku správnej žalobe a v súvislosti s tým sa náležitým spôsobom zaoberal tvrdeniami sťažovateľky obsiahnutými v jej návrhu o hrozbe vzniku značnej finančnej škody, ktorú by jej malo preskúmané správne rozhodnutie spôsobiť. Podľa názoru ústavného súdu nevybočilo namietané uznesenie krajského súdu z medzí ústavnosti, tak ako to tvrdí sťažovateľka v ústavnej sťažnosti, pričom krajský súd svoje rozhodnutie zároveň ústavne konformne odôvodnil. Krajský súd zreteľne ozrejmil, že predpokladom vyhovenia návrhu nie je len tvrdenie vzniku ujmy, ale aj jej riadne preukázanie (intenzita ujmy, príčinná súvislosť s výkonom preskúmaného rozhodnutia orgánu verejnej správy), pričom nepostačuje len ujma v hypotetickej rovine. Sťažovateľka podľa krajského súdu neuniesla dôkazné bremeno osvedčenia tvrdeného negatívneho dopadu na jej podnikateľskú činnosť v súvislosti s okamžitým výkonom rozhodnutia žalovaného, ktorým jej bol vyrubený rozdiel na dani za príslušné zdaňovacie obdobie. Hrozbu značnej škody či iného nenapraviteľného následku nepreukazuje podľa názoru súdu ani predložená analýza jej ekonomickej situácie, keďže nejde o nezávislé odborné stanovisko či znalecký posudok, ale táto analýza bola podpísaná konateľom sťažovateľky, preto sa tento dôkaz javil krajskému súdu ako nedôveryhodný. Ďalšie sťažovateľkou uvádzané skutočnosti považoval krajský súd iba za domnienky, pričom tieto neodôvodňovali v kontexte jej preukázanej majetkovej situácie vyhovenie návrhu na priznanie odkladného účinku správnej žalobe.

15. Z ústavného hľadiska tak ústavný súd nenachádza priestor, aby do tohto hodnotenia krajského súdu akokoľvek zasiahol o to viac, že namietané uznesenie podrobil už zmienenému obmedzenému testu ústavnosti (pozri bod 10 tohto uznesenia). Ak sťažovateľka poukazuje na rozhodnutia všeobecných súdov v obdobných veciach, ústavný súd k tomu uvádza, že každý návrh na priznanie odkladného účinku je výsledkom individuálneho posúdenia konajúceho správneho súdu, ktorý o ňom musí po zvážení všetkých a pre dané konanie relevantných skutočností rozhodnúť spôsobom zodpovedajúcim zákonnej úprave. S predmetnou námietkou o porušení princípu právnej istoty a legitímnych očakávaní sa napokon vysporiadal už krajský súd (bod 12 napadnutého uznesenia), skonštatujúc, že v prípade sťažovateľky ide o rozdielne skutkové okolnosti pri posudzovaní dôvodnosti priznania odkladného účinku správnej žalobe, ako napríklad rozdielna majetková a finančná situácia žalobcu a taktiež suma vyrubeného rozdielu dane.

16. Ďalej je možné poukázať na to, že daňový subjekt môže využiť taktiež inštitúty zakotvené v daňovom poriadku, ktoré umožňujú odvrátiť nepriaznivé účinky daňovej exekúcie za splnenie určitých podmienok. Ide napr. o odloženie daňovej exekúcie podľa § 95 ods. 2 daňového poriadku.

17. Ústavný súd tak uzatvára, že po posúdení ústavnej sťažnosti z hľadiska kompetencií zverených mu ústavou, t. j. z pozície orgánu ochrany ústavnosti, nezistil možnosť porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto v tejto časti ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy:

18. K namietanému porušeniu predmetných základných práv je potrebné uviesť, že sťažovateľka namieta porušenie týchto práv v spojení s alebo vo vecnej nadväznosti na namietané porušenie jej základného práva na súdnu ochranu. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, je z povahy veci zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto sťažovateľkou označených práv.

19. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

20. Pokiaľ ide o namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“), ktorá vylučuje aplikáciu tohto článku na veci daňové z dôvodu, že tvoria súčasť jadra výsad verejnej moci (porov. Jussila v. Fínsko, č. 73053/01, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 23. 11. 2006, bod 45; Ferrazzini v. Taliansko, č. 44759/98, rozsudok Veľkej komory ESĽP z 12. 7. 2001, body 24 – 31). Výnimku ESĽP nachádza v daňových prípadoch tam, kde daňové konanie považuje za konanie trestné.

21. Vzhľadom na obsah ústavnej sťažnosti a predmet konania pred krajským súdom ústavný súd konštatuje, že samotný čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno na prípad sťažovateľky *ratione materiae* aplikovať, keďže zo strany orgánov verejnej správy nedošlo k uloženiu daňovej sankcie, ktorá by bola preventívno-represívneho charakteru, a teda nie je naplnená požiadavka druhého kritéria z troch v zmysle tzv. Engelovských kritérií, ktorých naplnenie umožňuje charakterizovať vnútroštátne konanie ako konanie trestného charakteru a konštatovať aplikáciu čl. 6 ods. 1 dohovoru (k tomu porovnaj Engel and Others v. Holandsko, č. 5100/71, 5101/71, 5102/71, 5354/72, 5370/72, rozsudok pléna ESĽP z 8. 6. 1976, bod 82, ako aj judikatúru ústavného súdu vo veciach vedených pod sp. zn. I. ÚS 241/07, II. ÚS 205/2015, II. ÚS 175/2016, II. ÚS 506/2016, II. ÚS 906/2016, I. ÚS 480/2017). V tejto časti bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť taktiež odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky formulovanými v petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu